

## حل مشکلات کشور در برنامه ششم توسعه جهاد دانشگاهی

رییس جهاد دانشگاهی گفت: اولین گام برای تحقق اقتصاد مقاومتی داشتن اراده واقعی و دانستن روش‌های لازم و گام دوم فراهم آوردن شرایط مورد نیاز برای تحقق آن است.

به گزارش گروه دانشگاه ایسکانیوز، دکتر سید حمیدرضا طیبی در رابطه با شعار سال و ملزومات تحقق این شعار اظهار کرد: انتخاب شعار سال از طرف رهبر معظم انقلاب، بیان اهمیت موضوعی است که توسط مسؤولان و مردم باید مورد توجه و برنامه‌ریزی برای تحقق آن قرار گیرد. به طور قطع این توقع وجود ندارد که در عرض یک سال این اهداف تحقق یابند. اقتصاد مقاومتی، اقتصاد متکی بر تولید ملی و تولید متکی بر علم و فناوری خودمان با رعایت عدالت و اخلاق است. گام اول برای تحقق اقتصاد مقاومتی داشتن اراده واقعی و دانستن روش‌های لازم و دومین گام فراهم آوردن شرایط مورد نیاز برای تحقق آن است.

وی در ادامه افزود: متأسفانه به علت سیاسی شدن بیش از حد کشور و خط‌کشی‌های متعددی که تا به حال صورت پذیرفته است، هرگز فرصت این که جناح‌های سیاسی وفادار به انقلاب کنار هم بنشینند و در رابطه با مصالح ملی کشور به توافق برسند، به وجود نیامده است.

طیبی افزود: مهمترین مصلحت، شکل‌گیری اراده عمومی بر پیشرفت و به توافق رسیدن بر سر مسیرهای مختلف منتهی به تحقق پیشرفت است. اساس توسعه اقتصاد مقاومتی و دانش‌بنیان صاحب فناوری‌شدن است. فناوری را باید یا خودمان کسب کنیم یا باید از دیگران بگیریم. اگر فناوری را از خارج می‌گیریم، باید آن را بفهمیم و پیوسته آن را ارتقا دهیم تا قدرت رقابت محصولات ما حفظ شود.

سه سناریوی تعامل کشور با دنیای خارج

رییس جهاد دانشگاهی در ادامه به اقتصاد منبع‌بنیان اشاره کرد و گفت: تئوری اقتصاد منبع‌بنیان که اهمیتی برای فناوری قائل نبود و آن را قابل خرید می‌دانست، دیگر در دنیای پر رقابت و پر آشوب امروز از بین رفته و ارتقای پیوسته فناوری عامل اصلی حفظ رقابت شده است. اما باید توجه داشت مسأله مهم شرایط مورد نیاز برای صاحب فناوری شدن است. این شرایط به صورت مستقیم به سناریوی تعامل ما با دنیای خارج بستگی دارد. اگر فرض کنیم که اراده برای پیشرفت در کشور حاصل شده است، باید روی سناریوی تعامل ما با دنیا نیز یک وحدت نظر در کشور حاکم شود، این سناریو نمی‌تواند از یکی از سه گزینه‌ای که عرض می‌کنم، بیرون باشد.

وی افزود: سناریوی اول پذیرش وضع موجود در اقتصاد و سیاست بین‌الملل و هضم شدن در زنجیره آن. سناریوی دوم ماندن هوشمندانه در کنار آن و استفاده از تجربه و ثروت دنیا برای رسیدن به پیشرفت و سناریوی سوم عدم ارتباط با دنیا است.

عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی اظهار کرد: به نظر من با هر سه سناریو می‌توان به درجاتی از پیشرفت در بازه‌های مختلف زمانی رسید، ولی برای رسیدن به آن باید ثبات، وفاق ملی و برنامه داشت. نه روحیه انقلابی ما اجازه می‌دهد که در نظام ظالمانه فعلی جهان به صورت کامل هضم شویم و نه باز کردن درهای کشور به روی خارجی‌ها در صورت فقدان برنامه برای پیشرفت ما را به پیشرفت می‌رساند. قبل از انقلاب با گشودن درهای کشور به روی کل دنیا و بعد از انقلاب نیز باز کردن درها به روی بخشی از دنیا علی‌رغم داشتن ارز فراوان

حاصل از فروش نفت، به علت نداشتن اراده و برنامه برای صاحب فناوری شدن، صاحب فناوری نشدیم و تحریم سال‌های اخیر نیز شاهدی بر ادعای وابستگی فناورانه ما است.

طیبی در ادامه گفت: اگر به هر دلیلی مجبور به ادامه وضعیت فعلی کشور و ادامه تحریم‌ها و ارتباط فقط با یک و یا دو کشور مثل چین شدیم، باز می‌توانیم پیشرفت کنیم؛ اما در ابتدا نیاز به ثبات و سپس برنامه متناسب با شرایط تحریم و صبر و حوصله مسؤولان و مردم داریم. به عنوان مثال به برخی از واقعیات مورد نیاز پیشرفت فناورانه کشور و لزوم برنامه‌ریزی درست برای حل آن اشاره می‌کنم.

وی افزود: برای تأمین فناوری‌های پیشرفته مورد نیاز هم به مواد اولیه، هم قطعات و هم تجهیزات پیشرفته آزمایشگاهی احتیاج داریم. امکانپذیر نیست و فرصت نداریم که این نیازهای اولیه را نیز خودمان سریع تأمین کنیم و لذا باید آنها را از خارج تهیه کرده و یا تحریم را دور بزنیم. این کار مستلزم هزینه بسیار زیادی برای تأمین این نیازها و هزینه‌های ارسال ارز از طرق غیر بانکی است که باید در برنامه‌ریزی‌ها این هزینه‌ها را در نظر گرفت. به طور قطع صاحب فناوری مورد نظر می‌شویم و با هر مصیبتی کارفرمایان و پیمانکاران را راضی به استفاده از آنها می‌کنیم و با شرکت در مناقصات پروژه‌های فرضاً نفتی، گازی، ربلی، برقی و غیره مسوولیت تأمین نیازهای کشور و پروژه‌ها را بر اساس قراردادهای می‌پذیریم. حال هم حجم قطعات و مواد اولیه مورد نیاز بیشتر است و هم حجم ارزی که باید خارج از سیستم بانکی به خارج ارسال شود که گرفتاری‌های انجام آن نیز بیشتر است.

رییس جهاددانشگاهی تصریح کرد: در کوران اجرای پروژه شما، ناگهان کشورهای تحریم کننده به علت کاربرد دوگانه قطعات و مواد اولیه‌ای که مصرف می‌کنید، متوجه این موضوع شده و حتی در کشور واسطه که شما تحریم را می‌خواهید از آنجا دور بزنید، دستور جلب و زندانی کردن تأمین کننده قطعات و مواد اولیه و همچنین توقیف و ضبط آنها را می‌دهد. به صورت طبیعی کار اجرا و تحویل تعهدات شما به تأخیر می‌افتد. مدیران پروژه‌های ما نیز چه در نفت باشند، چه در مترو و یا در صنعت دیگر هیچکدام به این حرف‌ها توجه نمی‌کنند و تولید داخل را متهم به عدم توانمندی در انجام تعهداتش می‌کنند. اگر این مدل از تعامل یا عدم تعامل با دنیا را می‌پذیریم، به فکر مشکلات و تبعات آن و راه حل عاقلانه برای حل آن هم باید باشیم.

طیبی گفت: متأسفانه به عنوان عضو و مسوول سازمانی که افتخارش را توسعه فناوری ملی می‌داند در طی همه سال‌های تحریم هیچ برنامه مدونی برای حل این گونه از مشکلات که حاصل از توجه به توسعه فناوری است، نداشته‌ایم. مدعیانی هم که از این شرایط دفاع می‌کنند و خود را ناجی کشور برای پیشرفت در این شرایط می‌دانند، نهایت کار آنها پیمانکاری واسطه‌گرانه است. هر چیز را با قیمت گرانتر از خارج می‌گیرند و به قول خودشان تحریم را دور می‌زنند و به علت مشکلاتی که ساخت داخل در شرایط تحریم با آن مواجه است و به برخی هم اشاره کردم، نه از تولید داخل استفاده می‌کنند و نه به دنبال انتقال فناوری هستند. تنها نصیب کشور در چنین شرایطی اجرای پروژه‌ها با همان شرایط سابق اما با قیمت و زمان بسیار زیادتر است.

واگذاری بازار به خارجی‌ها در مقابل انتقال فناوری

عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی در ادامه افزود: در قابلیت خود و جهاد دانشگاهی و در قابلیت سایر نیروهای توانمند ایرانی در تولید فناوری‌های مورد نیاز کشور هیچ شکی ندارم، ولی شرط همه این‌ها مدیریت و برنامه‌ریزی دوران تحریم است که به اجرای آن به دیده شک نگاه می‌کنیم و تجربه تلخ گذشته را هم دیده‌ایم. بهترین شرایط را برای تحقق خواسته‌های رهبری و پیشرفت کشور برداشته شدن تحریم‌ها و تعامل معقول با بخشی از کشورها بر اساس مصلحت جمهوری اسلامی در رسیدن به پیشرفت می‌دانم. ما برای پیشرفت هم نیاز به استفاده از منابع مالی دنیا و هم تجربه فناورانه دنیا در زمینه‌هایی که فاقد فناوری هستیم، داریم. مهم در این شرایط این است که

درهای کشور را بدون برنامه به روی دنیا باز نکنیم و بازار خود را فقط در مقابل انتقال فناوری به خارجی‌ها واگذار کنیم. البته در هر زمینه‌ای که صاحب فناوری پیشرفته ملی هستیم، ضرورتی به واگذاری کار به خارجی نیست و باید از تولید ملی استفاده کنیم.

وی در پاسخ به این سوال که چه اتفاقی باید در کشور بوقوع بپیوندد که به قول شما هم در حالت تحریم و هم غیرتحریم کشور در مسیر پیشرفت قرار گیرد؟ گفت: جواب ساده است، سپردن کار به کاردان و یا کاربلد. پیچیدگی شرایط سیاسی کشور به گونه‌ای است که امکان رسیدن به شایسته سالاری در کشور از طریق تشکیل احزاب ملی کارآمد وجود ندارد. در چنین شرایطی فقط مدیران خودباور و کاربلد در حوزه‌های مختلف علم و فناوری، اقتصادی، سیاسی و اجتماعی هستند که می‌توانند تصمیمات درست اتخاذ کنند و کشور را در مسیر پیشرفت دانش‌بنیان قرار دهند. نگاه سیاسی گذشته در انتخاب مدیران باعث شده است که مدیرانی که در مسؤولیت‌های اقتصادی صنعتی کشور قرار می‌گیرند با روش‌های توسعه فناوری آشنا نبوده و نتوانند الزامات تحقق آن را چه در تولید ملی و یا انتقال آن از خارج فراهم آورند. تجربه مدیریت این افراد در دو طیف مطرح سیاسی کشور در طی این سال‌ها اتکا بر توان خارجی در توسعه اقتصادی کشور بوده است و اجرای ده‌ها و بلکه صدها پروژه مشابه بدون برنامه‌ای برای انتقال فناوری به کشور شاهد مثال آن است، ما نیاز به نسل جدیدی از مدیران خودباور واقعی و آشنا به روش‌های توسعه فناوری در برنامه پیشرفت کشور داریم. ثبات این مدیران نیز ضرورت دیگر برنامه پیشرفت کشور است.

طیبی با اشاره به نقش جهاد دانشگاهی و ظرفیت‌های این نهاد در راستای تحقق شعار سال، افزود: یکی از فلسفه‌های اصلی تشکیل جهاددانشگاهی بیان ظرفیت و الگوسازی توان پیشرفت جمهوری اسلامی ایران با اتکا بر توانمندی داخلی است، ما ۳۶ سال است که در این مسیر حرکت می‌کنیم و الگوسازی‌های بسیار ارزنده‌ای انجام داده‌ایم. وقتی به دلایلی که در سؤالات قبلی شما به آن اشاره کردم از این الگوسازی‌ها درست استفاده نمی‌شود، چه باید کرد؟

گام موفق جهاددانشگاهی در تولید ملی و انتقال فناوری از شرکت‌های خارجی

رییس جهاددانشگاهی اظهار کرد: این نهاد هم در تولید ملی فناوری و هم در انتقال فناوری از شرکت‌های خارجی بسیار موفق عمل کرده است. در حال حاضر نیز با دو برنامه‌ریزی در حال توسعه الگوسازی‌های خود با حداقل امکانات و بودجه هستیم.

وی افزود: با تهیه و اجرای برنامه‌های توسعه جهاد دانشگاهی به دنبال انجام فعالیت‌های گزین در تمام واحدهای سازمانی خود در سراسر کشور هستیم. البته در این برنامه‌ها خودمان مشکلات کشور را شناسایی کرده و به دنبال حل آنها می‌رویم. در اقدامی دیگر و با تدوین سند نقش جهاد در اجرای نقشه جامع علمی کشور به دنبال گرفتن مأموریت‌های مهم از نظام و دولت در هر چهار حوزه فعالیت اصلی خود و مرتبط با برنامه پیشرفت کشور هستیم. مشکل ما در برنامه‌های توسعه جهاد دانشگاهی کمبود منابع در اجرایی شدن برنامه‌ها و در برخی از فناوری‌های تولیدی عدم استفاده از آنها در رفع نیاز کشور است.

رییس جهاد دانشگاهی در پایان به روابط عمومی جهاد دانشگاهی گفت: این نهاد توان بسیاری در حل مشکلات کشور دارد. در حوزه پژوهش و فناوری می‌توانیم حل مشکلات فناورانه کشور را در چند حوزه بزرگ بر عهده بگیریم. اما عدم مأموریت‌گرایی یکی از مشکلات ما در حوزه پژوهش و فناوری است. پژوهش و فناوری برای ما بیشتر نقش دکور را دارد تا حل مشکلات و ایجاد ثروت و اشتغال؛ دلیل آن هم پول بی‌دردسر نفت در دست دولت‌ها است. درآمد دولت‌ها باید از محل مالیات حاصل از تولید مولد ملی و خدمات مرتبط با آن تأمین شود و نه فروش نفت و سایر مواد اولیه.

دریافت کننده: مهرانوش زارعی/انتشار: آخوندی

۲۰۴/۲۰۰